

2012 T861

19 maart 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klaagster,
juridisch adviseur: mr. M.B.M. Kaaij advocaat te Nijmegen

tegen:

[naam],
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tot [datum] kapelaan in de parochie [naam] te [plaats]

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 27 juni 2014. Op 6 oktober 2014 is bij de griffie een verweerschrift ingekomen van aangeklaagde. Op 25 februari 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klaagster is niet verschenen. Namens klaagster is haar adviseur verschenen, mr. Kaaij. Aangeklaagde is verschenen met zijn echtgenote.

2. De klacht

2.1. De ouders van klaagster zijn allebei afkomstig uit [plaats]. De ouders van klaagster hebben jaren de [kerk] te [plaats] schoongemaakt. Als kind hielp klaagster regelmatig mee met het schoonmaken van de kerk. Het was voor klaagster een vertrouwde omgeving. Zo waren ook de mensen die daar aanwezig waren voor haar bekenden.

Klaagster ziet zich als een klein meisje in een wit jurkje staan en zij weet dat zij eenmaal bruidje is geweest in [plaats], toen bedevaartsoord. Klaagster kan zich herinneren dat zij knielkleedjes moest uitkloppen.

Klaagster ervaart flarden van de gebeurtenissen die haar zijn overkomen.

'Ik zie een persoon met witte kraag en zwarte jurk. Hij heeft een blanke huid en heeft indringende ogen. Hij wenkt mij. Ik stond voor een groot kruis midden in de tuin van de kerk, ik werd aan de hand meegenomen in een huisje op het kerkhof, hier werd ik op tafel gelegd en mijn benen werden omhoog gehouden. Het was donker, iemand zat aan mijn bibs. Ik was zo bang, het was zo eng, het deed zeer onder in mijn buik en onderin mijn rug. Ik had ook zere benen. Ik wist niet wat me overkwam. Ik probeerde met mijn kleine handjes een groot lijf van mij af te duwen, een blanke witte huid, een volle buik en het lukte niet. Ik zag een nek met

korte opgeknipte haren (..) Ik heb iets in mijn mond moeten hebben en voel dat ik bijna moet stikken (..) Als kind kon ik nooit medicijnen innemen. Ik had met regelmaat oorontsteking en hiervoor kreeg ik tabletten maar ik kreeg die niet door mijn keel. Het lijkt of ik toen heb moeten overgeven, ik kon niets beginnen. Ik weet dat ik later stil in een hoekje zat te huilen dat ik in het donker naar de uitgang zocht. Al wankelend ben ik gaan lopen en ik ben vlakbij de sloot op de grond gevallen. Iemand heeft mij zien liggen. Volgens mij was dit mijn zus, zij heeft mijn ouders gehaald. Mijn moeder heeft me aan de hand meegenomen door de menigte heen. Naar huis moesten we voor het kruis bidden. Alle mensen waren druk met elkaar en niet met mij. Niemand keek naar mij om. Ik was verslagen en in shock.'

Klaagster ziet beelden terug van haar moeder: 'die voor mij staat met een wijzende vinger met de mededeling dat ik de zonde had bedreven. Ik moest bidden en bidden. Een dik kerkboek lag op mijn nachtkastje zodat ik kon bidden. Ik durfde niet meer in een biechtstoel. Dit moest ik wel doen met de communie, maar ik vond het verschrikkelijk. Mijn moeder ging nooit meer mee naar de kerk. Ze zei altijd dat dit niet meer kon vanwege gezondheidsklachten, maar misschien was het wel een stap richting de kerk. Tegen mijn zus had mijn moeder verteld dat ze mij moest beschermen, maar niet tegen wie of wat.'

2.2. In de herinnering van klaagster komen flitsen voorbij van beelden en gevoelens worden opnieuw beleefd. Na zo'n herinnering c.q. herbeleving walgt klaagster van zichzelf en van haar lijf en gaat zij uren douchen.

2.3. In 2009 vond er een ommekeer in het leven van klaagster plaats. Klaagster was op dat moment leerkracht. Tijdens een schoolkamp kreeg klaagster een harde klap op haar hoofd van een slagboom. Klaagster kwam enige tijd later in een revalidatiecentrum terecht en daar heeft ze onder meer gesprekken met een psycholoog. Uit deze gesprekken kwam naar voren dat klaagster erg emotioneel reageerde als het ging over haar moeder, over gebeurtenissen in haar leven en hoe zij hiermee tot nu toe was omgegaan. De behandelende psycholoog adviseerde klaagster om over te gaan tot EMDR. Er kwamen tijdens beelden en herinneringen naar boven zoals onder 2.1 beschreven. Klaagster voelde een link met de kerk en ze heeft dit gemeld aan de psycholoog. Deze deed hier niets mee. Uiteindelijk zijn de behandelingen gestopt want het lag volgens de revalidatiearts niet meer op het terrein van de revalidatie.

De doorbraak van herinneringen, beelden en gevoelens in 2009 heeft ertoe geleid dat klaagster veranderde. Klaagster is het liefst in de nabijheid van haar man, haar kinderen of iemand anders die klaagster vertrouwt. Alleen iets ondernemen is moeilijk voor klaagster. Angsten en onzekerheden nemen de overhand. Soms neemt klaagster Oxazepam om rustiger te worden. Klaagster durft ook niet meer naar de tandarts.

2.4. In 2010 ging klaagster met haar man op vakantie naar België. Daar kwamen ze een bedevaartsoord tegen. Klaagster voelde zich vreemd en onbestendig worden. De volgende dag op de camping durfde ze de caravan niet meer uit. Klaagster kon de buitenwereld niet meer aan en voelde een vol hoofd. In het najaar van 2011 maakte klaagster een afspraak bij psycholoog [naam]. Klaagster moest aldaar een lijst maken waar zij bang voor is. Op deze lijst stond onder meer:

- niet alleen over straat;
- niet in een kleine ruimte en zeker niet als die ook donker is;
- niet met een bus/trein;
- moeite op plaatsen waar het druk is, veel mensen;
- niet een deur op slot doen, toiletruimtes zeker niet;
- niet alleen ergens durven zijn;
- niet in een tunnel;
- niet autorijden, alleen in [plaats] binnen de bebouwde kom;

- niet in een groot gebouw waar de uitgang niet te zien is;
- niet in een draaideur/lift;
- niet naar de bioscoop/schouwburg.

2.5. Het kost klaagster veel energie om haar angsten in toom te houden. Klaagsters leven wordt beperkter en kleiner. Sinds maart 2013 is klaagster in psychotherapie bij drs. [naam], klinisch psycholoog, vanwege depressieve- en angstklachten. Volgens de psycholoog is klaagster vanaf jonge leeftijd ernstig verwaarloosd. Klaagster heeft haar jeugd langdurig verdrongen.

2.6. Door de traumabehandeling zijn herinneringen naar boven gekomen die lang waren weggestopt en waarvan klaagster het bestaan niet wist. Sindsdien dreigt klaagster regelmatig overspoeld te worden door nare ervaringen uit haar geschiedenis. De huidige traumabehandeling gaat volgens de behandelend psycholoog in kleine stapjes om ontregeling bij klaagster te voorkomen. Het doel van de traumabehandeling is niet om nieuwe herinneringen te vinden maar om de hervonden herinneringen te verwerken. Relevant hierbij is dat niet actief gezocht wordt naar nieuwe herinneringen of meer details. In de afgelopen periode zijn desondanks veel meer herinneringen naar boven gekomen en de misbruik periode betreft een langere periode.

2.7. Ter zitting heeft mr. Kaaij het klaagschrift aangevuld in die zin dat ze diverse situaties heeft genoemd waarin klaagster seksueel misbruikt zou zijn door aangeklaagde. Deze handelingen zijn het betasten, het oraal bevredigen over en weer en het meerdere malen anaal verkrachten. Deze aanvulling is afkomstig van de behandelend psycholoog van klaagster en de aanvulling zou door klaagster tijdens de therapie gegeven zijn.

2.8. Het doel van de klachtenprocedure voor klaagster is om gehoord te worden, zodat deze klachtenprocedure een bijdrage kan leveren aan het verwerken van hetgeen haar is overkomen. Klaagster wenst erkenning van de klacht alsmede erkenning van het leed dat door het misbruik is ontstaan. Klaagster hecht er waarde aan te melden dat zij erkenning van de klacht vele malen belangrijker vindt dan een spijtbetuiging.

3. Het verweer

3.1. Aangeklaagde ontkent ten stelligste de omschreven seksuele handelingen te hebben gepleegd. Duidelijk is voor aangeklaagde hoe ernstig het leven van klaagster is bepaald door diverse gebeurtenissen uit haar jeugd. Aangeklaagde vindt het begrijpelijk dat klaagster op zoek is naar oorzaken en gevolgen om op deze wijze negatieve ervaringen en gevoelens te verwerken en een plaats te geven.

3.2. Dat aangeklaagde als vermoedelijke dader van seksueel misbruik van klaagster wordt aangeklaagd, heeft hem diep geraakt en aangetast in zijn integriteit. De aanklacht is zeer belastend en geheel ten onrechte. Aangeklaagde merkt het volgende op:
In de brief van hulpbisschop [naam] d.d. 8 juni 2012 aan het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK worden de jaren 1960-1961 genoemd als periode waarin het misbruik zou hebben plaatsgevonden. In bovengenoemde brief vermeldt hulpbisschop Hoogenboom dat aangeklaagde van [datum] tot [datum] werkzaam was in de [parochie] te [plaats]. Dit betekent dat de periode van misbruik in 1960-1961 niet samenvalt met de periode dat aangeklaagde pastoraal werk verrichtte in [plaats]. In het klaagschrift d.d. 26 juni 2014 wordt tot de verbazing van aangeklaagde een andere periode genoemd. Aangeklaagde vraagt zich af op basis waarvan de misbruik periode met twee jaren verlengd is voor 1960 en vier jaren na 1961. Aangeklaagde leest nergens argumentatie van deze verlenging. In het klaagschrift wordt

vermeld welke periode aangeklaagde werkzaam was in [plaats]. Aangeklaagde stelt dat het niet 'ongeveer het laatste half jaar van [jaar]' was maar wel 'slechts de laatste vier maanden en vier dagen van [jaar]'. Vanaf [datum] was aangeklaagde werkzaam in [plaats].

In het klaagschrift staat voorts vermeld: "*Meerdere malen gepleegd door (vermoedelijk) aangeklaagde, (...) danwel een nog onbekende aangeklaagde.*" Daarenboven schrijft de klinisch psycholoog in zijn brief (zonder vermelding van datum) aan de advocate van klaagster n.a.v. de traumabehandeling van klaagster dat de misbruikperiode een langere tijd betreft.

Dat het seksueel misbruik meerdere malen gepleegd is en de misbruikperiode een langere tijd betreft, betekent volgens aangeklaagde dat de periode van misbruik niet overeenkomt met de gemeenschappelijke periode van klaagster en aangeklaagde.

In het klaagschrift wordt vermeld dat het seksueel misbruik heeft plaatsgevonden in de jaren 1958-1965. Het seksueel misbruik moet dan gebeurd zijn van het derde tot het tiende levensjaar van klaagster. In de gemeenschappelijke periode van klaagster en aangeklaagde (te weten de laatste vier maanden en vier dagen van [jaar]) was klaagster dus 10 jaar. Volgens aangeklaagde herinnert een kind van 10 jaar zich wel in grote lijnen zo'n ingrijpende en traumatische gebeurtenis. De beschrijving van het seksueel misbruik op het kerkhof doet aangeklaagde ook meer denken aan een zeer jong kind dan aan een kind van 10 jaar. Klaagster bevestigt zelf, zo is te lezen in de brief van de klinisch psycholoog, dat het voor haar lastig blijft om in te schatten op welke jonge leeftijd het seksueel misbruik gebeurde.

Aangeklaagde meent dat alleen al op grond van het bovenstaande dat hij volledig ten onrechte als de vermoedelijke dader voor het seksueel misbruik van klaagster wordt aangeklaagd.

3.3. Met de uitdrukking 'flarden van gebeurtenissen' zal volgens aangeklaagde bedoeld zijn dat de samenhang en de verbanden van wat er is beschreven, verre van duidelijk zijn. Het opmerkelijke vindt aangeklaagde dat in het klaagschrift slechts één gebeurtenis van seksueel misbruik wordt genoemd, terwijl in zowel het klaagschrift als in de brief van de klinische psycholoog gesproken wordt over het meerdere malen plegen van seksueel misbruik en gedurende een langere periode. Omtrent de omschrijving van gebeurtenissen in het klaagschrift merkt aangeklaagde het volgende op;

- klager kwam alleen op het kerkhof als hij voorging in een uitvaartdienst met aansluitend de begrafenis op het kerkhof;
- een huisje op het kerkhof zal er best wel zijn geweest (voor tuingereedschap en benodigdheden in verband met een begrafenis) maar aangeklaagde heeft geen enkele herinnering waar dat huisje gestaan zou kunnen hebben. Bovendien had de beheerder van het kerkhof waarschijnlijk de sleutel van het huisje. Aangeklaagde weet dit niet. Hij heeft er nooit iets van gehoord of gezien;
- met de zwarte jurk zal klaagster de zwarte toog bedoelen. De zwarte toog had aangeklaagde alleen aan bij kerkdiensten. Voor aangeklaagde was het een liturgisch gewaad en geen kledingstuk voor buiten de kerk. Overdag droeg hij de 'jurk' nimmer. Het is niet mogelijk dat klaagster aangeklaagde buiten de liturgische bijeenkomsten in een toog heeft gezien; over de dader wordt als signalement gegeven dat hij een volle buik had. Aangeklaagde had in [jaar] geen dikke buik.

Ook op grond van hetgeen wordt beschreven in het klaagschrift onder 3.1 is het volgens aangeklaagde volledig ten onrechte dat hij als de vermoedelijke dader van het seksueel misbruik van klaagster wordt aangeklaagd. Aangeklaagde merkt op dat in het klaagschrift dhr. [naam] niet wordt genoemd, terwijl uit de brief van hulpbisschop [naam] d.d. 8 juni 2012 aan het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK blijkt dat ook tegen pastoor [naam] een klacht wegens seksueel misbruik is ingediend.

De klinisch psycholoog bevestigt dit in zijn bovengenoemde brief aan de advocaat van klaagster.

3.4. Aangeklaagde meent dat het klaagschrift op geen enkele wijze een heldere bewijsvoering bevat, niet wat betreft de misbruikperiode en ook niet wat betreft de gebeurtenissen. Aangeklaagde stelt dat er veel dingen worden beweerd maar dat de argumentatie ontbreekt. Dit heeft tot gevolg dat alles op vele manieren geïnterpreteerd en geduid kan worden. Bovendien wordt alles geplaatst in de context van seksueel misbruik en nergens wordt bijvoorbeeld gesproken over mogelijke gevolgen vanwege de ernstige verwaarlozing vanaf jonge leeftijd zoals vermeld staat in de brief van de klinisch psycholoog.

3.5. Met verbijstering en grote ergernis heeft aangeklaagde de opmerking aan het slot van de betreffende brief van de klinisch psycholoog gelezen. Naar de mening van aangeklaagde getuigt het van weinig professionaliteit als je een dergelijke cryptische opmerking maakt zonder de persoon te kennen en zijn motivatie om het priesterambt neer te leggen. Het heeft een grote impact op aangeklaagde en zijn vrouw dat hij als vermoedelijke dader van seksueel misbruik van een kind is aangewezen.

3.6. De hulpbisschop heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld dat uit het persoonsdossier van aangeklaagde niet is gebleken dat hij zich schuldig zou hebben gemaakt aan seksueel misbruik van welke aard dan ook in een pastorale relatie. Voorts blijkt uit niets dat de aanvraag bij de Congregatie voor de Geloofsleer van een dispensatie in de celibaatsverplichting voor aangeklaagde en de verlening van deze dispensatie in de celibaatsverplichting aan aangeklaagde direct of indirect verband houdt of zou kunnen houden met door aangeklaagde gepleegd seksueel misbruik van welke aard dan ook in een pastorale relatie.

4. De beoordeling

4.1. De Klachtencommissie acht zich voldoende geïnformeerd over de klacht zoals door klaagster geformuleerd en ter hoorzitting door haar juridisch adviseur toegelicht.

4.2. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.3. Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.4. Met betrekking tot de periode van het gestelde misbruik stelt de Klachtencommissie vast dat de periode waarover het klaagschrift gaat, vier maanden betreft. Ter zitting heeft mr. Kaaij invulling gegeven aan de flarden van de gebeurtenissen die klaagster zijn overkomen zoals vermeld in het klaagschrift. Door mr. Kaaij zijn diverse situaties genoemd.

4.5. Aangeklaagde heeft ten stelligste ontkend klaagster op welke wijze dan ook seksueel te hebben bejegend en misbruikt.

4.6. De Klachtencommissie vindt onvoldoende aanknopingspunten om de klacht gegrond te verklaren. De nadere invulling die namens klaagster ter zitting is gegeven aan het seksueel misbruik is pas ontstaan nadat het klaagschrift is geschreven. De onderbouwing in de vorm van de verklaring van de behandelend psycholoog van klaagster is ongedateerd en is

onvoldoende concreet met betrekking tot de feiten. Er zijn geen feiten of omstandigheden, in de zin van objectief steunbewijs, aan het licht gekomen die de verklaring van klaagster ondersteunen.

4.7. Gelet op bovenstaande overwegingen heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat voor de feiten die klaagster heeft gesteld onvoldoende bewijs is gevonden, zodat de klacht niet gegrond kan worden verklaard.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de aartsbisschop van het aartsbisdom Utrecht de klacht niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 19 maart 2015 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, W.M. Veltman-Breddels en Zr.J.G.M. Verwijs, P. Praem, leden, bijgestaan door mr. H.L. Miedema, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klaagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.